

Obezita v evropském kontextu

Doc. MUDr. Vojtěch Hainer, CSc.
Ředitel Endokrinologického ústavu

OBEZITA – CELOSVĚTOVÁ EPIDEMIE NA PŘELOMU TISÍCILETÍ

312 milionů lidí na světě je obézních a 1,3 miliardy lidí na světě trpí nadváhou

Obezita představuje významné zdravotní riziko, snižuje kvalitu a délku života

Obezita je nejen zdravotním, ale i socioekonomickým problémem 21. století

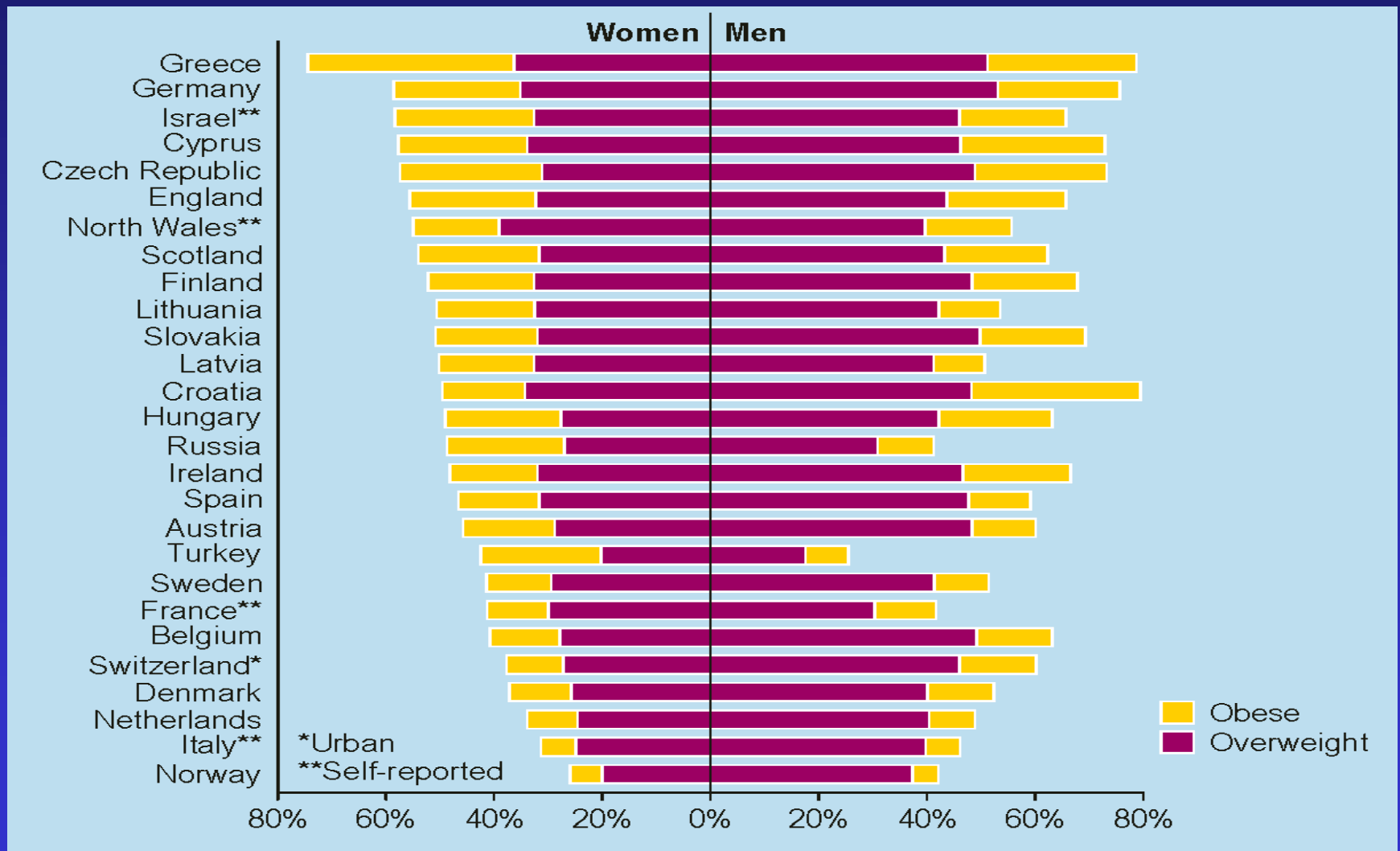
Obezita je po kouření nejčastější příčinou smrti, které lze předcházet

INSTITUCE ZABÝVAJÍCÍ SE DIAGNOSTIKOU, PREVENČÍ, LÉČBOU, VÝZKUMEM A VÝUKOU V OBLASTI OBEZITY V EVROPĚ

- **Evropská asociace pro studium obezity – European Association for the Study of Obesity (EASO)**
- **Evropská skupina pro dětskou obezitu – European Childhood Obesity Group (ECOG)**
- **Mezinárodní federace pro chirurgii obezity /Evropská větev/ - International Federation for Surgery of Obesity (IFSO) /European Branch/**
- **International Obesity Task Force (IOTF)**

PREVALENCE OBEZITY

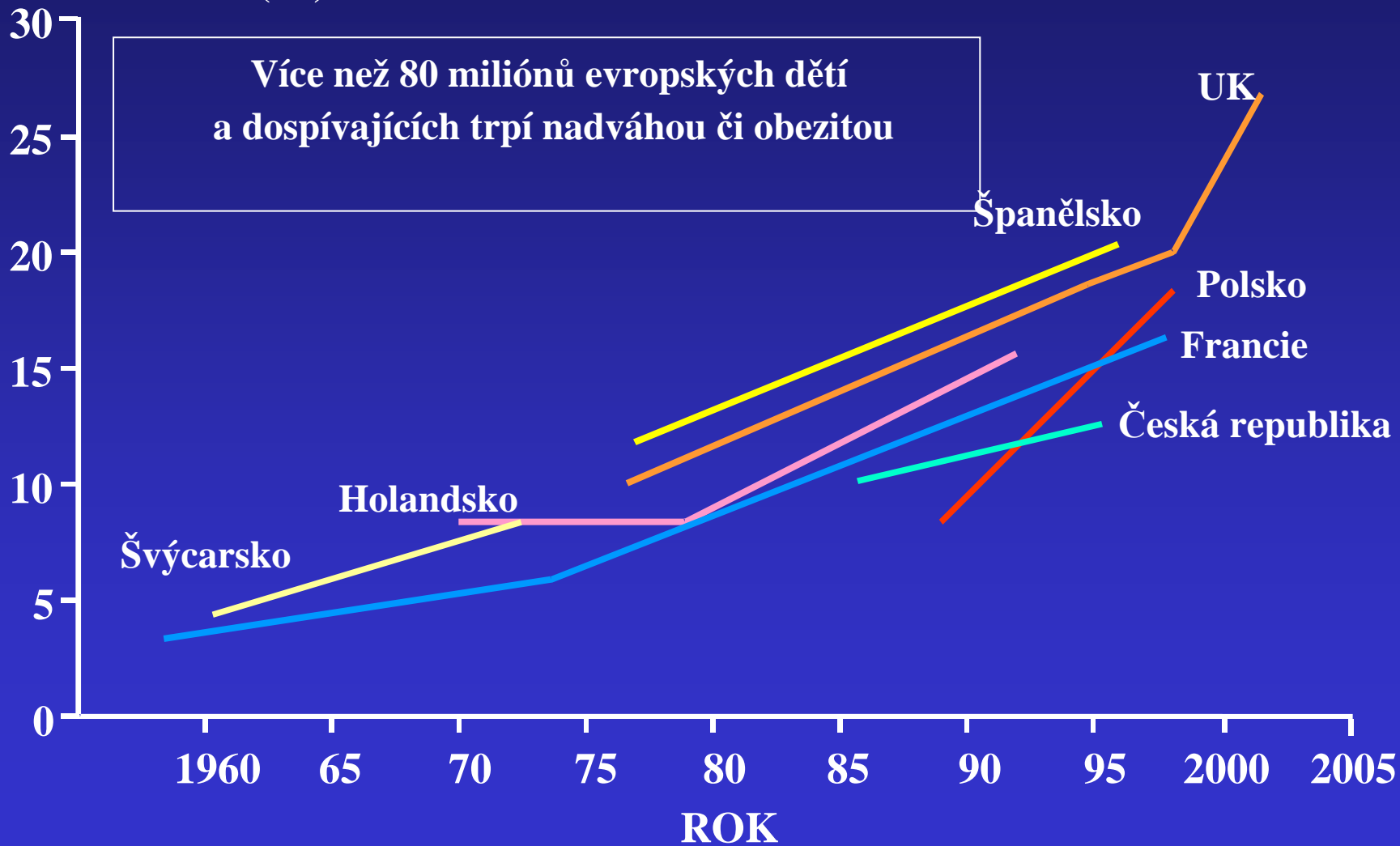
v evropských zemích dosahuje u mužů 10-20%
a u žen 15-30% (IOTF 2005) – bohužel publikovaná data nejsou
u srovnatelných reprezentativních populací

PREVALENCE NADVÁHY U DĚTÍ A DOSPÍVAJÍCÍCH SE V EVROPĚ ZVYŠUJE

IOTF/EASO Obesity in Europe Report 2002; IOTF 2004

PREVALENCE (%)

ZDRAVOTNÍ KOMPLIKACE NADVÁHY A OBEZITY

- Cukrovka 2. typu
- Vysoký krevní tlak
- Ishemická choroba srdeční
- Cévní mozkové příhody
- Porušený profil krevních tuků
- Dna
- Žilní trombóza a embolie plicnice
- Poruchy plicních funkcí
- Syndrom spánkové zástavy dechu
- Kýly
- Stresová inkontinence moči
- Degenerativní onemocnění kloubů a páteře
- Některé nádory (např. prsu, tlustého střeva)
- Psychická onemocnění (úzkost, deprese)
- Poruchy příjmu potravy
- Kožní onemocnění

PŘÍČINY VZNIKU OBEZITY

- **Dědičné faktory (40-70%) – podmiňují náchylnost ke vzniku a rozvoji obezity vlivem faktorů prostředí**
- **Faktory prostředí – dané zevním prostředím a jím indukovaným životním stylem**
- **Současná epidemie obezity odráží neschopnost lidských genů čelit obezigennímu prostředí, které navozuje pozitivní energetickou bilanci díky konzumaci stravy o vysoké energetické denzitě (zvýšený obsah tuků) a malé pohybové aktivitě při sedavém způsobu života**

LZE SE VYPOŘÁDAT SE SOUČASNOU EPIDEMIÍ OBEZITY V EVROPĚ?

- **Prevence obezity a nadváhy – úloha celé společnosti**
 - Změna životního stylu - důležitá motivace jedince
 - Změna současného obezigenního prostředí v prostředí leptogenní (leptos = štíhlý)
- **Evropské iniciativy**
 - Evropská platforma o dietě a fyzické aktivitě (European Platform on Diet and Physical Activity)
 - Evropská komise - Green Paper
 - Světová zdravotnická organizace (WHO Europe) - zasedání ministrů
 - zdravotnictví věnované obezitě (Istanbul, 15.11. – 17.11.2006)

LZE SE VYPOŘÁDAT SE SOUČASNOU EPIDEMIÍ OBEZITY V EVROPĚ?

Léčba obezity – stěžejní úloha zdravotníků

- Vyškolení poskytovatelů zdravotní péče (lékařů, dietologů, psychologů, fyziatrů, sester a dalších) v obezitologii (Česká obezitologická společnost ČLS JEP zahájila školení před 11 lety, EASO před 3 lety – projekt SCOPE)
- Vytvoření komplexního systému diferencované zdravotní péče o obezní:
 - Centra pro diagnostiku a léčbu obezity
 - Obezitology
 - Další specialisty
 - Praktické lékaře
 - Redukční kluby
 - Svépomocné prostředky (knihy, brožury, internet, TV a další media)

LZE SE VYPOŘÁDAT SE SOUČASNOU EPIDEMIÍ OBEZITY V EVROPĚ?

Léčba obezity

- I když je obezita jako nemoc zahrnuta do mezinárodní klasifikace nemocí více než půl století (pod kódem E66), je jako nemoc podceňována jak veřejností, tak zdravotníky a tvůrci zdravotní politiky
- Obezita není vnímána stejně jako jiné komplexní choroby, např. hypertenze, i když se od ní neliší s ohledem na charakter příčin (uplatnění dědičných faktorů bývá u obezity dokonce vyšší), častost výskytu (prevalence obezity a hypertenze je obdobná), nízkou adherenci pacientů k dodržování doporučených úprav životního stylu a mnohdy i s ohledem na účinnost léčby
- Šetření EASO před 4 lety prokázalo, že zdravotníci se nevěnují léčbě obézního pacienta, neboť léčba pacienta trpícího mnoha dalšími chorobami a majícího často řadu psychosociálních problémů je časově náročná a není adekvátně hrazena z prostředků zdravotního pojištění. Při léčbě obezity si často kladou nejen pacienti, ale i zdravotníci nerealistické cíle.

LZE OČEKÁVAT ADEKVÁTNÍ UPLATNĚNÍ LÉČBY OBÉZNÍHO PACIENTA?

Účinná léčba obezity znamená prevenci vzniku závažných kardiovaskulárních, metabolických a nádorových onemocnění a zlepšuje kvalitu života, a proto vyžaduje nejen

- edukaci zdravotníků a veřejnosti
- vytvoření systému komplexní diferencované péče

ale i

- jasnou definici úhrady zdravotní péče o obézní (vyšetření pacienta, dietní poradenství, psychologická podpora, farmakoterapie, chirurgická léčba)